

884.

Na osnovu člana 17 stav 5 Zakona o zaštiti i spašavanju ("Službeni list CG", broj 13/07 i 32/11), Ministarstvo unutrašnjih poslova donijelo je

P R A V I L N I K O STRUČNOM OSPOSOBLJAVANJU I USAVRŠAVANJU PRIPADNIKA OPERATIVNIH JEDINICA

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuje se program stručnog osposobljavanja i usavršavanja pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje (u daljem tekstu: operativne jedinice), način sprovođenja programa, provjera znanja u oblasti zaštite i spašavanja, kao i način vođenja evidencije.

Član 2

Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 3

Stručno osposobljavanje pripadnika operativnih jedinica sastoji se iz teorijskog i praktičnog dijela i sprovodi se po Programu stručnog osposobljavanja pripadnika operativnih jedinica, koji je sastavni dio ovog pravilnika (Prilog 1).

Član 4

Stručno osposobljavanje iz člana 3 ovog pravilnika traje, i to za:

- 1) jedinice civilne zaštite 102 nastavna časa, od čega je 47 časova teorijske nastave, a 55 časova praktične obuke;
- 2) jedinice za zaštitu i spašavanje opština (u daljem tekstu: službe zaštite) 200 nastavnih časova, od čega je 83 časa teorijske nastave, a 117 časova praktične obuke;
- 3) specijalističke jedinice za zaštitu i spašavanje (u daljem tekstu: specijalističke jedinice), dobrovoljne jedinice za zaštitu i spašavanje (u daljem tekstu: dobrovoljne jedinice) i jedinice za zaštitu i spašavanje privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika (u daljem tekstu: preduzetne jedinice) 82 nastavna časa, od čega je 39 časova teorijske nastave, a 43 časa praktične obuke.

Član 5

Stručno usavršavanje pripadnika operativnih jedinica sastoji se iz teorijskog i praktičnog dijela i sprovodi se po programima stručnog usavršavanja pripadnika operativnih jedinica, i to za:

- 1) zaštitu i spašavanje iz ruševina;
- 2) spašavanje od poplava;
- 3) radiološku, hemijsku i biološku zaštitu;
- 4) spašavanje prilikom saobraćajnih udesa.

Programi iz stava 1 ovog člana sastavni su dio ovog pravilnika (Prilog 2).

Član 6

Stručno usavršavanje pripadnika operativnih jedinica po programu iz člana 5 stav 1 tač.1 i 2 ovog pravilnika traje 40 nastavnih časova, od čega je 15 časova teorijske nastave, a 25 časova praktične obuke, a po programu iz člana 5 stav 1 tač. 3 i 4 ovog

pravilnika traje 39 nastavnih časova, od čega je 14 časova teorijske nastave, a 25 časova praktične obuke.

Član 7

Zahtjev za stručno osposobljavanje, odnosno usavršavanje svojih pripadnika operativna jedinica podnosi Ministarstvu unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: Ministarstvo), osim jedinica civilne zaštite čiji pripadnici se stručno osposobljavaju, odnosno usavršavaju na osnovu godišnjeg plana za stručno osposobljavanje, odnosno usavršavanje koji donosi Ministarstvo.

Član 8

O zahtjevu iz člana 7 ovog pravilnika Ministarstvo odlučuje rješenjem.

Rješenje iz stava 1 ovog člana kojim se odobrava stručno osposobljavanje, odnosno usavršavanje pripadnika operativnih jedinica, sadrži:

- naziv pravnog lica koje sprovodi stručno osposobljavanje, odnosno usavršavanje;
- spisak pripadnika operativnih jedinica koji se stručno osposobljavaju, odnosno usavršavaju;
- vrijeme trajanja i mjesto sprovođenja stručnog osposobljavanja, odnosno usavršavanja;
- visinu troškova stručnog osposobljavanja, odnosno usavršavanja.

Član 9

Stručno osposobljavanje, odnosno usavršavanje pripadnika operativnih jedinica sprovodi pravno lice koje ima licencu za rad, u skladu sa propisima kojima se uređuje obrazovanje odraslih (u daljem tekstu: pravno lice).

Član 10

Sprovođenje teorijskog dijela stručnog osposobljavanja, odnosno usavršavanja pripadnika operativnih jedinica izvodi se po planu stručnog osposobljavanja, odnosno usavršavanja koji sačinjava pravno lice, a sprovođenje praktičnog dijela stručnog osposobljavanja, odnosno usavršavanja po planu praktične obuke koji sačinjava služba zaštite koju Ministarstvo ovlasti za sprovođenje praktične obuke.

Član 11

Teorijski dio stručnog osposobljavanja, odnosno usavršavanja pripadnika operativnih jedinica sprovodi se izvođenjem teorijske nastave, u skladu sa planom iz člana 10 ovog pravilnika, a broj pripadnika koji prisustvuju teorijskoj nastavi ne može biti manji od 20, niti veći od 35.

Član 12

Praktični dio stručnog osposobljavanja, odnosno usavršavanja pripadnika operativnih jedinica izvodi se na poligonu ili na drugom prostoru koji odredi služba zaštite iz člana 10 ovog pravilnika i obuhvata:

- upoznavanje sa sredstvima i opremom za zaštitu i spašavanje;
- obučavanje u primjeni sredstava i opreme za zaštitu i spašavanje;
- obučavanje u praktičnom izvršavanju zadatka uz primjenu sredstava i opreme za zaštitu i spašavanje;
- praktično uvježbavanje zadatka sa sredstvima i opremom za zaštitu i spašavanje.

Član 13

Provjera znanja u oblasti zaštite i spašavanja (u daljem tekstu: provjera znanja) pripadnika operativnih jedinica vrši se nakon sprovedenog stručnog osposobljavanja, odnosno usavršavanja.

Provjeru znanja vrši ispitna komisija (u daljem tekstu: Komisija), koju rješenjem obrazuje pravno lice.

Rješenjem iz stava 2 ovog člana utvrđuje se sastav Komisije i određuju ispitivači za teorijski i praktični dio stručnog osposobljavanja, odnosno usavršavanja pripadnika operativnih jedinica.

Član 14

Provjera znanja pripadnika operativne jedinice iz teorijskog dijela stručnog osposobljavanja, odnosno usavršavanja vrši se testiranjem, s tim što se za stručno osposobljavanje provjera vrši iz svake oblasti posebno.

Provjera znanja pripadnika operativne jedinice iz praktičnog dijela stručnog osposobljavanja, odnosno usavršavanja realizuje se kroz taktičku odnosno situacionu vježbu uz upotrebu opreme i sredstava za zaštitu i spašavanje, koju zadaje Komisija, s tim što se za stručno osposobljavanje provjera vrši iz svake oblasti posebno.

Član 15

Uspjeh na provjeri znanja iz člana 14 ovog pravilnika ocjenjuje se ocjenom "zadovoljava" ili "ne zadovoljava".

Član 16

Pripadnik operativne jedinice koji je na provjeri znanja iz teorijskog dijela stručnog osposobljavanja ocijenjen ocjenom „zadovoljava“ iz svake oblasti posebno pristupa provjeri znanja iz praktičnog dijela stručnog osposobljavanja iz tih oblasti, a pripadnik operativne jedinice koji je na provjeri znanja iz teorijskog dijela stručnog usavršavanja ocijenjen ocjenom „zadovoljava“ pristupa provjeri znanja iz praktičnog dijela stručnog usavršavanja.

Član 17

Pripadnik operativne jedinice koji je na provjeri znanja iz teorijskog i praktičnog dijela stručnog osposobljavanja ocijenjen ocjenom "ne zadovoljava" iz jedne ili više oblasti upućuje se na ponovnu provjeru znanja iz tih oblasti, u roku koji ne može biti kraći od 15 dana, niti duži od 30 dana od dana provjere znanja.

Pripadnik operativne jedinice koji je na provjeri znanja iz teorijskog ili praktičnog dijela stručnog usavršavanja ocijenjen ocjenom "ne zadovoljava" upućuje se na ponovnu provjeru znanja iz tog dijela stručnog usavršavanja, u roku iz stava 1 ovog člana.

Član 18

O toku provjere znanja iz teorijskog i praktičnog dijela stručnog osposobljavanja, odnosno usavršavanja pripadnika operativnih jedinica Komisija sačinjava zapisnik.

Član 19

Na osnovu uspješne provjere znanja pripadniku operativne jedinice Ministarstvo izdaje uvjerenje o stručnom osposobljavanju, odnosno uvjerenje o stručnom usavršavanju u oblasti zaštite i spašavanja.

3). Obrazci uvjerenja iz stava 1 ovog člana sastavni su dio ovog pravilnika (Prilog

Član 20

Evidencija o provjeri znanja pripadnika operativnih jedinica vodi se u pisanoj i elektronskoj formi.

Član 21

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01-11/13-22450

Podgorica, 1. avgusta 2013. godine

Ministar,
mr **Raško Konjević**, s.r.

PROGRAM STRUČNOG OSPOSOBLJAVANJA PRIPADNIKA OPERATIVNIH JEDINICA

TEORIJSKI DIO PROGRAMA

- I. SISTEM ZAŠTITE I SPAŠAVANJA (2 nastavna časa za jedinice civilne zaštite; 4 nastavna časa za službe zaštite; 2 nastavna časa za specijalističke, dobrovoljne i preduzetne jedinice)**
1. **Poznavanje pravnih propisa** (Zakon o zaštiti i spašavanju, Zakon o zapaljivim tečnostima i gasovima, Zakon o prevozu opasnih materija, Zakon o eksplozivnim materijama)
- II. ZAŠTITA I SPAŠAVANJE OD POŽARA (12 nastavnih časova za jedinice civilne zaštite; 21 nastavni čas za jedinice službe zaštite; 10 nastavnih časova za specijalističke, dobrovoljne i preduzetne jedinice)**
1. **Preventivna zaštita od požara**
    - 1.1. Preventivna zaštita na otvorenom prostoru
    - 1.2. Preventivna zaštita u građevinarstvu
    - 1.3. Preventivna zaštita u tehnološkim procesima
    - 1.4. Preventivna zaštita u mašinstvu i elektrotehnici
  2. **Sredstva za gašenje požara**
    - 2.1. Osnove procesa gorenja. Osnove procesa gašenja i podjela sredstava za gašenje
    - 2.2. Voda. Pjena. Prah. Ugljendioksid
    - 2.3. Hemijska, inertna sredstva za gašenje
    - 2.4. Aerosolni generatori i priručna sredstva
  3. **Sprave i oprema za gašenje požara**
    - 3.1. Lična i zajednička zaštitna oprema
    - 3.2. Aparati za početno gašenje požara
    - 3.3. Sprave i oprema za gašenje vodom
    - 3.4. Sprave za dobijanje pjene i gašenje pjenom
    - 3.5. Sprave i oprema za penjanje i spašavanje
    - 3.6. Hidrantske mreže i vatrogasne pumpe
    - 3.7. Vatrogasna vozila
    - 3.8. Oprema za tehničke intervencije
  4. **Taktika gašenja požara i spašavanja**
    - 4.1. Pojam i klasifikacija požara. Dinamika požara
    - 4.2. Opasnosti i mjere zaštite tokom intervencije
    - 4.3. Osnovna taktička dejstva. Taktički nastupi, navale i zahvati na požar
    - 4.4. Taktička primjena sredstava za gašenje
    - 4.5. Razvoj akcije gašenja požara; pretraživanje, spašavanje i evakuacija
    - 4.6. Gašenje požara u zatvorenom prostoru
    - 4.7. Gašenje požara u javnim i industrijskim objektima
    - 4.8. Gašenje požara eksplozivnih materija, materija koje se teško gase, zapaljivih tečnosti i gasova
    - 4.9. Gašenje požara u otežanim uslovima rada
    - 4.10. Gašenje požara na otvorenom prostoru
    - 4.11. Gašenje požara u saobraćaju i prilikom udesa i nezgoda u civilnom vazduhoplovstvu
    - 4.12. Taktička i psihološka priprema jedinica. Mjere bezbjednosti
    - 4.13. Tehničke intervencije. Tehnike spašavanja iz vozila i vazduhoplova
- III. ZAŠTITA I SPAŠAVANJE OD RUŠENJA I RUŠEVINA (10 nastavnih časova za jedinice civilne zaštite; 20 nastavnih časova za službe zaštite; 7 nastavnih časova za specijalističke, dobrovoljne i preduzetne jedinice)**
1. **Uzroci, karakteristike i vrste ruševina**
    - 1.1. Vrste katastrofa. Zemljotresi, izvor zemljotresa, kategorije zemljotresa, posljedice zemljotresa. Zemljani i sniježni nanosi
    - 1.2. Karakteristike ruševina nastalih kao posljedica prirodnih ili drugih teških nesreća. Vrste ruševina
  2. **Urbanistička i građevinsko-tehnička preventiva**
    - 2.1. Osnova izgradnje i glavne mehaničke pojave. Vrste građevinskih konstrukcija, glavni elementi građevine, vrste građevinskog materijala i njegove karakteristike

- 2.2. Karakteristike starih gradskih središta i savremenih urbanih naselja sa aspekta spašavanja
- 2.3. Znakovi opasnosti na urušenim zgradama (vrste pukotina)
- 3. Sprave i oprema za zaštitu i spašavanje od rušenja i ruševina**
  - 3.1. Lična i zajednička zaštitna oprema
  - 3.2. Sprave za pretraživanje, lociranje i ventilaciju
  - 3.3. Oprema i sprave za bušenje, podizanje i povlačenje. Ankeri i lanci. Podupirači
  - 3.4. Oprema za spašavanje iz ruševina, lavina, jama, planina, rudnika
  - 3.5. Zaštitna sredstva i mjere tehničke zaštite pri rušenju objekata
- 4. Organizacija i tehnika zaštite i spašavanja iz ruševina**
  - 4.1. Hronološko odvijanje operacija
  - 4.2. Izviđanje terena i tumačenje prikupljenih podataka. Napredovanje po ruševinama, mjere bezbjednosti. Sekundarne opasnosti
  - 4.3. Radovi u ruševini: učvršćivanje i razne vrste podupiranja ruševina, izrada otvora u zidu. Prevencija klizišta. Čvorovi i pritege. Sidrišta i užad
  - 4.4. Metode za otkrivanje i lociranje
  - 4.5. Metode spašavanja (metoda „klizaljke“, metoda „šarke“, merdevine postavljene uporedo, metoda vezivanja za 4 tačke, metoda čekrka itd)
  - 4.6. Tehnike spašavanja iz dubina i sa visina
  - 4.7. Raščišćavanje i raskrčivanje ruševina. Sanacione mjere na klizištima. Izgradnja sanitarno - higijenskih objekata. Skupljanje i održavanje opreme
- 5. Asanacija terena izloženog rušenju i ruševinama**
  - 5.1. Pojam i značaj asanacije. Pronalaženje, sakupljanje i identifikacija poginulih i umrlih lica, životinja i namirnica životinjskog porijekla
  - 5.2. Dekontaminacija. Lična zaštita pri radu na asanaciji terena. Dezinfekcija, dezinsekcija, deratizacija i dekontaminacija. Lična zaštita pri radu na asanaciji terena

IV. ZAŠTITA I SPAŠAVANJE OD VODE I NA VODI (7 nastavnih časova za jedinice civilne zaštite; 11 nastavnih časova za službe zaštite; 6 nastavnih časova za specijalističke, dobrovoljne i preduzetne jedinice)

- 1. Tehnička sredstva i oprema za zaštitu i spašavanje od vode i na vodi**
  - 1.1. Lična i zajednička oprema. Vatrogasni čamci. Pomoćna sredstva.
- 2. Odbrana od poplava i intervencije za vrijeme poplava**
  - 2.1. Karakteristike vodenih površina. Nautički pojmovi. Signalizacija na vodi (zvučna, svjetlosna, navođenje pokretom)
  - 2.2. Poplave i odbrana od poplava
  - 2.3. Održavanje i saniranje oštećenih nasipa. Ispumpavanje vode iz poplavljenih objekata
- 3. Organizacija spašavanja i evakuacije ljudi, životinja i imovine**
  - 3.1. Načini prelaska preko vode, orijentacija na vodenim površinama i sidrenje plovila
  - 3.2. Izrada konstrukcija za prelaz preko vode (skela i splavova)
  - 3.3. Tehnike spasilačkog plivanja. Faze utapanja. Utapanje u slatkoj i slanoj vodi. Tehnike oslobađanja iz stiska utopljenika. Ronjenje
  - 3.4. Tehnike spašavanja iz vode (bez upotrebe čamca)
  - 3.5. Tehnike spašavanja iz vode (sa upotrebom čamca)
  - 3.6. Evakuacije stanovništva, stoke, materijalnih i kulturnih dobara iz ugroženih i poplavljenih oblasti
  - 3.7. Opasnosti za vrijeme intervencije na vodi i mjere zaštite. Sekundarne opasnosti

V. ZAŠTITA I SPAŠAVANJE OD RHB UDESA (6 nastavnih časova za jedinice civilne zaštite; 13 nastavnih časova za službe zaštite; 5 nastavnih časova za specijalističke, dobrovoljne i preduzetne jedinice)

- 1. Opasne materije**
  - 1.1. Osnovne karakteristike opasnih materija i njihova klasifikacija

- 1.2. Označavanje opasnih materija (ADR oznaka, naljepnice opasnosti, oznake na prevoznim sredstvima, isprave za prevoz opasnih materija i dr.)
- 1.3. Osnovne preventivne, operativne i sanacione mjere u slučaju akcidenta sa opasnim materijama
- 2. Hemijski udes**
  - 2.1. Pojam i karakteristike hemijskog udesa
  - 2.2. Posljedice hemijskog udesa (studije slučaja u svijetu i u Cmoj Gori)
  - 2.3. Osnovne preventivne, operativne i sanacione mjere zaštite i spašavanja u slučaju hemijskog udesa
  - 2.4. Hemijski agensi i hemijsko oružje - bojni otrovi
  - 2.5. Zaštita od otrova i hemijska dekontaminacija
- 3. Biološki udes**
  - 3.1. Pojam i karakteristike biološkog udesa. Posljedice biološkog udesa. Biološko oružje (studije slučaja u svijetu i u Crnoj Gori)
  - 3.2. Osnovne preventivne, operativne i sanacione mjere zaštite i spašavanja u slučaju biološkog udesa
  - 3.3. Biološka dekontaminacija
- 4. Radiološki udes**
  - 4.1. Pojam i karakteristike radiološkog udesa. Nuklearno oružje. Posljedice radiološkog udesa
Osnovne preventivne, operativne i sanacione mjere zaštite i spašavanja u slučaju radiološkog udesa
  - 4.2. Radiološka dekontaminacija
- 5. Oprema za ličnu i kolektivnu RHB zaštitu**
  - 5.1. Oprema za zaštitu od agresivnih i otrovnih tečnosti i gasova
  - 5.2. Lična i kolektivna sredstva RHB zaštite. Sredstva i materije za RHB dekontaminaciju
  - 5.3. Mjere i sredstva zaštite pri radu na asanaciji terena

VI. PRVA POMOĆ (10 nastavnih časova za jedinice civilne zaštite; 14 nastavnih časova za službe zaštite; 9 nastavnih časova za specijalističke, dobrovoljne i preduzetne jedinice)

1. Svrha i značaj prve pomoći, samopomoć, uzajamna pomoć i pomoć drugom licu. Prva pomoć u nesrećama
2. Osnovi građe ljudskog tijela. Osnovi disanja i krvotoka, uloga kiseonika i ugljendioksida na vitalne funkcije organizma
3. Sredstva za pružanje prve pomoći
4. Osnovni principi pri ukazivanju prve pomoći. Pristup povrijeđenom, uklanjanje odjeće, obuće, skidanje kacige kod unesrećenog
5. Besvjesno stanje: prividna smrt, klinička smrt, biološka smrt, provjera stanja svijesti, provjera disanja, provjera rada srca, oživljavanje (KPR), redosljed postupaka u oživljavanju kod djece i odraslih, greške pri oživljavanju. Srčani, moždani udar. Epilepsija, astma, povišena temperatura
6. Krvarenje i privremena hemostaza: spoljašnje krvarenje, unutrašnje krvarenje, iskrvavljenje, cirkulacijski šok, zaustavljanje krvarenja, mjera njege
7. Povrede po sistemima i principima: klasifikacija povreda, povrede pojedinih dijelova tijela, trijaža povreda, povrede kosti i zglobova, imobilizacija i zbrinjavanje preloma i povreda zglobova, povreda glave i kičme, zbrinjavanje povrijeđenih kod povreda kičmenog stuba, povrede grudnog koša, trbuha i karlice
8. Termičke povrede: sunčanica, toplotni udar, toplotni grčevi, opekotine, promrzline, udar groma/električne struje
9. Ujedi (zmije, krpelja, škorpija), trovanje (gasovima, bazama, kisjelinama), gušenje
10. Pružanje prve pomoći utopljenicima, povrijeđenim i poplavljenim
11. Pružanje prve medicinske pomoći u uslovima HBN/R kontaminacije;
12. „CRUSH-SYNDROM“ ili sindrom zazidanih. Postupak za „CRUSH-SYNDROM“
13. Izvlačenje, trijaža i transport povrijeđenih i oboljelih lica
14. Osnovne higijenske mjere za očuvanje zdravlja i sprječavanje zaraznih bolesti. Sigurnost i zaštita hrane i vode. Zaštita životinja i korisnog bilja

PRAKTIČNI DIO PROGRAMA

I. SISTEM ZAŠTITE I SPAŠAVANJA (1 nastavni čas za jedinice civilne zaštite; 2 nastavna časa za službe zaštite; 1 nastavna časa za specijalističke, dobrovoljne i preduzetne jedinice)

1. Uvod u ličnu zaštitu
2. Demonstracija dojave požara i načina dojave u službi zaštite od požara (sistem radio i drugih veza)
3. Komunikacija (operateri)

II. ZAŠTITA I SPAŠAVANJE OD POŽARA (18 nastavnih časova za jedinice civilne zaštite; 36 nastavnih časova za službe zaštite; 10 nastavnih časova za specijalističke, dobrovoljne i preduzetne jedinice)

1. Pravilna upotreba lične i zajedničke zaštitne opreme
2. Psihološka i fizička priprema. Psihološke mjere - sprječavanje panike
3. Demonstracija postavljanja vatrogasne opreme
4. Pravilna upotreba sprava i opreme za gašenje požara vodom
5. Pravilna upotreba opreme za dobijanje i gašenje požara pjenom
6. Školska vježba sa vatrogasnom pumpom
7. Pravilna upotreba ručnih i prevoznih aparata za gašenje požara
8. Pravilna upotreba sprava za penjanje – vatrogasne ljestve i opreme za spašavanje
9. Pravilna upotreba vatrogasnih vozila
10. Pravilna upotreba opreme i uređaja za crpljenje vode
11. Pravilna upotreba opreme za odimljavanje i ventilaciju
12. Pravilna upotreba priručnih sredstva
13. Pravilna upotreba opreme za tehničke intervencije i opreme za opasne materije pri saobraćajnim nesrećama
14. Demonstracija pravilne upotrebe aparata za zaštitu organa za disanje i test klaustrofobičnosti
15. Uvježbavanje procedure pretraživanja (procedura ulaska i davanja podataka na kontrolnoj tabli, kao i procedure izlaska iz zatvorenog prostora)
16. Uvježbavanje postupka gašenja požara u zatvorenom, otvorenom prostoru, kao i šumskih požara
17. Demonstracija postignuća kroz situacione vježbe gašenja požara i spašavanja
18. Demonstracija postignuća kroz završnu taktičku vježbu gašenja požara i spašavanja ugroženih prema zadatom scenariju

III. ZAŠTITA I SPAŠAVANJE OD RUŠENJA I RUŠEVINA (12 nastavnih časova za jedinice civilne zaštite; 30 nastavnih časova za službe zaštite; 10 nastavnih časova za specijalističke, dobrovoljne i preduzetne jedinice)

1. Pravilna upotreba lične i zajedničke zaštitne opreme
2. Psihološka i fizička priprema. Psihološke mjere - sprječavanje panike
3. Pravilna upotreba opreme za pretraživanje, lociranje i ventilaciju
4. Pravilna upotreba opreme i sprava za bušenje, podizanje i povlačenje
5. Praktični rad na podupiranju i učvršćivanju ruševina
6. Praktični rad sa čvorovima i pritegama
7. Praktičan rad sa užadima i izrada sidrišta
8. Demonstracija pravilne upotrebe opreme za spašavanje
9. Demonstracija metoda spašavanja (šarka, klizaljke, čekrka, paralelne merdevine, vješanje na 4 tačke)
10. Uvježbavanje spašavanja sa malih visina
11. Uvježbavanje spašavanja sa većih visina
12. Uvježbavanje spašavanja ispod nanosa
13. Uvježbavanje spašavanja iz dubina i sa kosina
14. Demonstracija postignuća kroz situacione vježbe traženja žrtava u srušenoj okolini ili okolini koja bi se mogla srušiti
15. Demonstracija postignuća kroz završnu taktičku vježbu spašavanja iz ruševina prema zadatom scenariju

IV. ZAŠTITA I SPAŠAVANJE OD VODE I NA VODI (9 nastavnih časova za jedinice civilne zaštite; 15 nastavnih časova za službe zaštite; 8 nastavnih časova za specijalističke, dobrovoljne i preduzetne jedinice)

1. Pravilna upotreba lične i zajedničke zaštitne opreme
2. Psihološka i fizička priprema. Psihološke mjere - sprječavanje panike
3. Pravilna upotreba opreme za intervencije na vodi (na mirnoj i na brzjoj vodi)
4. Demonstracija tehnika veslanja i manevrisanja čamcem
5. Demonstracija montaža i demontaža konstrukcija za prelaz preko vode, priručnih konstrukcija, načina prelaska preko vode i metoda postavljanja brana
6. Demonstracija plovidbe motomim čamcem (na mimoski i na brzjoj vodi)
7. Uvježbavanje tehnika plivanja: prsno, prsni kraul, bočno, plivanje na mjestu i plivanje pod vodom. Tehnike oslobađanja iz stiska utopljenika
8. Uvježbavanje prelaska preko vode, prebacivanja žrtve sa jedne na drugu obalu
9. Uvježbavanje izrade brane i zečjeg nasipa, sprječavanja prodora vode, ispuštanja vode i mulja iz poplavljenih objekata
10. Uvježbavanje spašavanja iz vode, spašavanja onemoćalih, u agoniji i u nesvjesti
11. Uvježbavanje spašavanja sa obale sistemskim i priručnim sredstvima za spašavanje
12. Uvježbavanje spašavanja uz pomoć čamca, spašavanje na mirnoj vodi, spašavanje na brzjoj vodi

13. Demonstracija postignuća kroz situacione vježbe zaštite i spašavanja u slučaju poplava ili drugih nesreća na vodi
14. Demonstracija postignuća kroz završnu taktičku vježbu spašavanja od vode i iz vode prema zadatom scenariju

V. ZAŠTITA I SPAŠAVANJE OD RHB UDESA (5 nastavnih časova za jedinice civilne zaštite; 20 nastavnih časova za jedinice za službe zaštite; 5 nastavnih časova za specijalističke, dobrovoljne i preduzetne jedinice)

1. Psihološka i fizička priprema. Psihološke mjere - sprječavanje panike
2. Pravilna upotreba lične i zajedničke zaštitne opreme
3. Pravilna upotreba opreme za zaštitu od agresivnih i otrovnih tečnosti i gasova
4. Pravilna upotreba opreme, sredstava i materijala za RHB dekontaminaciju
5. Uvježbavanje zaštite i spašavanja prilikom akcidenta sa opasnim materijama sa i bez pojave požara
6. Uvježbavanje zaštite i spašavanja prilikom akcidenta sa otrovnim plinom na otvorenom i u zatvorenom prostoru
7. Uvježbavanje sprječavanja širenja i sakupljanja opasnih materija na vodi
8. Uvježbavanje zaustavljanja isticanja opasnih tečnosti i upotreba protivosredstva – neutralizatora prilikom razlijevanja (hidratizirani kreč, sredstvo za vezivanje zapaljivih tečnosti, drveno brašno, pijesak)
9. Uvježbavanje zaštite i spašavanja prilikom akcidenta sa opasnim materijama u saobraćaju
10. Uvježbavanje postupaka prilikom RHB dekontaminacije i evakuacije ljudstva, životinja i tehničkih sredstava
11. Demonstracija postignuća kroz situacione vježbe spašavanja od RHB udesa
12. Demonstracija postignuća kroz završnu taktičku vježbu spašavanja od RHB udesa prema zadatom scenariju

VI. PRVA POMOĆ (10 nastavnih časova za jedinice civilne zaštite; 14 nastavnih časova za službe zaštite; 9 nastavnih časova za specijalističke, dobrovoljne i preduzetne jedinice)

1. Praktičan rad sa opremom za pružanje prve pomoći
2. Uvježbavanje tehnike pružanja prve pomoći kod besvjesnog stanja
3. Uvježbavanje tehnike pružanja prve pomoći kod prestanka disanja i srčanog zastoja, srčanog i moždanog udara, epilepsije, astme, povišene temperature
4. Uvježbavanje tehnike i postupaka privremene hemostaze
5. Uvježbavanje tehnike pružanja prve pomoći kod povreda mišića
6. Uvježbavanje pružanja prve pomoći kod povreda kostno - zglobnog sistema, povreda glave i kičme - tehnike i postupci
7. Uvježbavanje tehnike i postupaka pružanja prve pomoći kod povreda pulmonalnih puteva i pulmonalnih organa, grudnog koša, trbuha i karlice
8. Uvježbavanje tehnike pružanja prve pomoći kod gušenja, trovanja, ujeda
9. Uvježbavanje tehnike pružanja prve pomoći kod termičkih povreda
10. Uvježbavanje tehnike pružanja prve pomoći utopljenicima, oboljelim i povrijeđenim u uslovima HBN/R kontaminacije
11. Uvježbavanje postupka za „CRUSH-SYNDROM“, izvlačenje, trijaža i transport povrijeđenih i oboljelih lica
12. Demonstracija postignuća kroz situacione vježbe pružanja prve pomoći u slučaju nesreća

PROGRAMI STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

I. PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE IZ RUŠEVINA

TEORIJSKI DIO PROGRAMA (15 nastavnih časova)

1. Osnovni pojmovi o građevinama i ruševinama
2. Sprave i oprema za zaštitu i spašavanje iz ruševina
3. Sprovođenje akcije zaštite i spašavanja iz ruševina - INSARAG standardi. Pravila komunikacije
4. Razvoj akcije zaštite i spašavanja
  - 4.1. Izviđanje terena
  - 4.2. Procjena objekata i rizika (opasne materije, električna energija, sekundarne opasnosti)
  - 4.3. Pretraživanje (traganje sa psima, tehničko traganje (optički / akustični / termalni uređaji), detekcija i izolacija opasnih materija
  - 4.4. Označavanje i signalizacija
  - 4.5. Spašavanje - rezanje i razbijanje građevinskog materijala, dizanje i prenos, podupirači i vrste podupiranja, užad i sidrišta
5. Tehnike spašavanja
6. Pravila bezbjednosti (sigurnosti) i prva pomoć

PRAKTIČNI DIO PROGRAMA (25 nastavnih časova)

1. Pravilna upotreba sprava i opreme za zaštitu i spašavanje iz ruševina
2. Praktičan rad sa opremom i spravama za bušenje i uklanjanje teških tereta
3. Praktičan rad na podupiranju i učvršćivanju ruševina
4. Praktičan rad sa užadima, sa lancima i polugama
5. Demonstracija metoda spašavanja iz ruševina
6. Demonstracija sprovođenja akcije zaštite i spašavanja iz ruševina po INSARAG standardima
7. Uvježbavanje izviđanja terena radi procjene objekata i rizika
8. Uvježbavanje pretraživanja ruševina radi lociranja zatrpanih lica i životinja (traganje sa psima, tehničko traganje (optički/akustični/termalni uređaji), detekcija i izolacija opasnih materija)
9. Uvježbavanje tehnika spašavanja
10. Uvježbavanje pružanja prve pomoći i transporta unesrećenih do ekipa za identifikaciju
11. Demonstracija postignuća kroz situacione vježbe rješavanja slučajeva zatrpanih žrtava
12. Demonstracija postignuća kroz za vršnu taktičku vježbu spašavanja iz ruševina prema zadatom scenariju

II. PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA SPAŠAVANJE OD POPLAVA

TEORIJSKI DIO PROGRAMA (15 nastavnih časova)

1. Osnovi hidrologije mirne i brze vode
2. Poplave (uzroci, vrste i faze)
3. Lična i zajednička oprema kao i tehnička oprema i sredstva za spašavanje. Motoristika. Motori sa unutrašnjim sagorijevanjem, održavanje motora, skladištenje motora
4. Opasnosti na poplavljenim područjima i na brzjoj vodi
5. Rad u poplavama – radne tehnike u plitkim vodama, tehnike plivanja (defanzivno i agresivno), rad sa užadima i sidrištima, rad sa motornim i čamcem na vesla, potrage na rijekama i u poplavama, pretraživanje i lociranje žrtve, rad u uslovima slabe vidljivosti
6. Razvoj akcije spašavanja - procjena situacije i faze spašavanja, zonski pristup spašavanju, komunikacija, opcije u spašavanju, pravila za spašavanje u poplavama. Tehnike spašavanja
7. Spašavanje iz vozila u vodi
8. Pravila bezbjednosti (lična sigurnost) i medicinski problemi karakteristični za vodu

PRAKTIČNI DIO PROGRAMA (25 nastavnih časova)

1. Pravilna upotreba lične i zajedničke opreme kao i tehničke opreme i sredstava za spašavanje
2. Praktični rad sa opremom za intervencije na vodama (na mirnoj i brzjoj vodi)
3. Demonstracija tehnika spasilačkog plivanja i oslobađanja iz stiska utopljenika. Vježbe ronilačke spretnosti

4. Demonstracija tehnika veslanja i plovidbe motornim čamcem (na mirnoj i brzjoj vodi)
5. Uvježbavanje potrage na rijekama i u slučaju poplava
6. Uvježbavanje tehnika spašavanja uz pomoć užeta
7. Uvježbavanje tehnika spašavanja plivanjem (bez užeta)
8. Uvježbavanje prevođenja žrtava sa jedne na drugu obalu
9. Uvježbavanje manevrisanja i spašavanja čamcem na vesla i motornim čamcem
10. Uvježbavanje spašavanja iz vozila u vodi i sa objekta koji je usred bujice
11. Uvježbavanje pružanja prve pomoći, vađenje utopljenika i transporta unesrećenih
12. Demonstracija postignuća kroz situacione vježbe spašavanja na mimim i brzim vodama
13. Demonstracija postignuća kroz za vršnu taktičku vježbu spašavanja od poplava prema zadatom scenariju

III. PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJANA ZA RADIOLOŠKU, HEMIJSKO I BIOLOŠKU ZAŠTITU (RHB)

TEORIJSKI DIO PROGRAMA (14 nastavnih časova)

1. Opasne materije
2. Radiološka, hemijska i biološka kontaminacija i zaštita
3. RHB osmatranje i izviđanje
4. Oprema za RHB zaštitu
5. Detekcija, dozimetrija i dekontaminacija
6. Pravila bezbjednosti i medicinski problemi karakteristični za RHB udes

PRAKTIČNI DIO PROGRAMA (25 nastavnih časova)

1. Pravilna upotreba opreme za zaštitu od agresivnih i otrovnih tečnosti, gasova i materija
2. Praktičan rad sa opremom i sredstvima za sakupljanje različenih, zapaljivih i agresivnih tečnosti, te sanaciju terena
3. Praktičan rad sa aparatima za detekciju i dozimetriju
4. Praktičan rad sa materijama, priborom i automobilom (cistijernom) za dekontaminaciju
5. Uvježbavanje pružanja prve pomoći i transporta unesrećenih
6. Demonstracija postignuća kroz situacione vježbe za RHB zaštitu

IV. PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA SPAŠAVANJE PRILIKOM SAOBRAĆAJNIH UDESA

TEORIJSKI DIO PROGRAMA (14 nastavnih časova)

1. Saobraćajni udesi
2. Konstrukcija vozila i dizajn
3. Sigurnosni sistemi kod vozila
4. Lična oprema, kao i oprema i alati za spašavanje iz vozila
5. Taktika izvlačenja unesrećenih
  - 5.1. Organizovanje tima
  - 5.2. Osiguranje mjesta udesa
  - 5.3. Sekundarne opasnosti - pregled mjesta udesa
6. Tehnike spašavanja iz vozila
7. Pravila bezbjednosti (sigurnosti) i prva pomoć

PRAKTIČNI DIO PROGRAMA (25 nastavnih časova)

1. Pravilna upotreba lične i zajedničke opreme, kao i tehničke opreme i sredstava za spašavanje
2. Praktičan rad sa razvalnim alatima i opremom za rezanje metala
3. Praktičan rad sa opremom za provjetravanje
4. Demonstracija sigurnosnih sistema kod vozila
5. Uvježbavanje tehnike stvaranja prostora za pristup žrtvi
  - 5.1. Odmicanje instrument table, volana i tehnika vuče
  - 5.2. Prinudno uklanjanje vrata
  - 5.3. Postupci sa staklenim površinama
  - 5.4. Uklanjanje, savijanje krova
  - 5.5. Savijanje bočne strane vozila, vozila na krovu, „stvaranje“ trećih vrata i kidanje B stuba
  - 5.6. Stabilnost vozila
6. Uvježbavanje pružanja prve pomoći i transporta unesrećenih
7. Demonstracija postignuća kroz situacionu vježbu spašavanja iz vozila – timski prilaz

CRNA GORA
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

Na osnovu člana 19 Pravilnika stručnom osposobljavanju i usavršavanju pripadnika operativnih jedinica, ("Službeni list CG", broj _____), Ministarstvo unutrašnjih poslova, izdaje

UVJERENJE
o stručnom osposobljavanju

_____
(ime i prezime)

rođen/a _____
(dan, mjesec, godina, mjesto i opština)

sa prebivalištem u _____, pripadnik/ca _____
(naziv operativne jedinice)

je stručno osposobljen/a u oblasti zaštite i spašavanja.

Broj: _____

Datum: _____

M.P.

MINISTAR,

CRNA GORA
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

Na osnovu člana 19 Pravilnika o stručnom osposobljavanju i usavršavanju pripadnika operativnih jedinica ("Službeni list CG", broj _____), Ministarstvo unutrašnjih poslova, izdaje

UVJERENJE
o stručnom usavršavanju

_____
(ime i prezime)

rođen/a _____
(dan, mjesec, godina, mjesto i opština)

sa prebivalištem u _____, pripadnik/ca _____
(naziv operativne jedinice)

je stručno usavršen/a za _____.

Broj: _____

Datum: _____

M.P.

MINISTAR,